

"Yaşıl dünya" naminə həmrəylik bu il Azərbaycanda nümayiş olunacaq

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) Azərbaycanda keçirilməsi və ölkəmizdə 2024-cü ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan olunması münasibətilə gerçəkləşdirilən tədbirlər, əslində, bir-birini tamamlayır. Bunlar Azərbaycanın enerji keçidində əldə etdiyi nailiyyətləri nümayiş etdirmək və bu istiqamətdə daha da irəliləməyə getmək üçün əvəzsiz şans olacaq.

Təsadüfi deyil ki, keçirilən bütün görüşlərdə, söylənilən bütün rəylərdə bu iki tədbir bir mövzu çərçivəsində birləşdirilir. Tədbirlərin iştirakçıları, fikir və rəylərin müəllifləri isə təkcə özümüz deyilik, həm də xarici qonaqlarımız, beynəlxalq ekspertlər, dost ölkələrin mediasıdır.

ABŞ-nin iqtisadiyyat və geosiyasət eksperti, Dünya İqtisadi Forumunun nümayəndəsi Kayl İnanın fikrincə, COP29-un Bakıda keçirilməsi iki məqsədə cavab verir. Birincisi, Azərbaycanın nümunəsindən istifadə edərək konfrans iştirakçıları "yaşıl enerji"yə mərhələli keçid üçün öz planlarını hazırlaya bilərlər. İkincisi, Azərbaycan dünya bazarına neft və qaz ehtiyatlarının tədarükçüsü mövqeyindən çıxış edərək, daha mülayim enerji keçidinə çağırış edərək, maddənən yanacaqlarından radikal şəkildə imtina etmək mümkün nəticələrini dünyaya izah edə bilər: "COP29 tədbirinə evsahibliyi etmək Azərbaycana həm iqlim, həm də geosiyasi məsələlərin həllinə sadıqlığını nümayiş etdirmək imkanı verir. Bu sahələrdə Azərbaycan uğurlu nümunə göstərir və pragmatik perspektivi əks etdirən yanaşmanı dəstəkləyir. Azərbaycan COP29-a hazırlıqda təqdirəlayiq irəliləyiş əldə edib. Ölkə lazımı logistik imkanların mövcud olmasını təmin edərək öz infrastrukturuna böyük sərmayə qoyub. Üstəlik, Azərbaycanın mövcud siyasətində öz əksini tapmış iqlim dəyişikliyi ilə bağlı öhdəliyi konfransın uğurundan xəbər verir".

Azərbaycan bərpaulunan enerji layihələrinə, xüsusilə külək və günəş enerjisinə sərmayə qoyduğunu, "Azərbaycan Respublikasının Milli İqtisadiyyatı üzrə Strateji Yol Xəritəsi"ndə bərpaulunan enerji mənbələrinin ümumi enerji balansında xüsusi çəkisinin artırılması ilə bağlı təşəbbüslərin öz əksini tapdığını vurğulayan ekspert deyib: "Həmçinin ölkədə zəngin biomüxtəlifliyin qorunması üçün tədbirlər həyata keçirilib. Məsələn, hökumət Göygöl Milli Parkının unikal ekosistemləri qorumaq və davamlı torpaq idarəçiliyi təcrübələrini təşviq etmək üçün onu UNESCO-nun Biosfer Qoruğu elan edib. Azərbaycan meşələrin idarə edilməsi və meşəsalma təşəbbüsləri, ağacların əkilməsi, meşələrin qurulması ilə mübarizə və davamlı meşəçilik təcrübələrinin təşviqi üzrə layihələr həyata keçirilib. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan iqlim dəyişikliyi ilə bağlı beynəlxalq forumlarda fəal iştirak edir.

Bundan əlavə, ölkədə emissiyaların azaldılması və davamlı inkişaf üçün xüsusi hədəfləri özündə əks etdirən milli iqlim fəaliyyət planları hazırlanıb. Bu planlar beynəlxalq müqavilələrə uyğundur və ölkənin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizəyə sadıqlığını nümayiş etdirir. Coğrafi mövqeyini nəzərə alaraq, Azərbaycan su qıtlığı və suyun idarə edilməsi ilə bağlı problemlərlə üzləşir. Ölkədə davamlı sudan istifadə strategiyaları, o cümlədən irriqasiyanın səmərəliliyinin artırılması və suyun qorunmasına yönəlmiş layihələr həyata keçirilib. Azərbaycan "yaşıl innovasiya"ya maraq göstərib. Təşəbbüslərə kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və enerji kimi sektorlarda ətraf mühitə təsirləri azaltmaq üçün təmiz texnologiyaların tətbiqi və tətbiqi daxildir".

Pakistanlı iqtisadçı, strateji kommunikasiyalar üzrə beynəlxalq ekspert, COP28-in iştirakçısı Qayser Nəvvab da COP29-a evsahibliyinin Azərbaycana verilməsinin ölkə üçün mühüm amil olduğunu vurğulayıb. Bildirib ki, Azərbaycanın "yaşıl enerji"yə keçidində kompleks yanaşması iqtisadi artımın və elektrik enerjisinə artan tələbatın səbəb olduğu dəyişən enerji mənzərəsində özünü göstərir. Ölkənin dayanıqlı enerjiyə diqqəti "yaşıl enerji"ni təşviq edən və istixana qazı emissiyalarını azaldan xarici siyasət təşəbbüsləri vasitəsilə beynəlxalq miqyasda yayılır.

Q.Nəvvab fikirlərini belə yekunlaşdırıb: "COP29-a evsahibliyi ölkəni iqlim dəyişikliyi ilə qlobal mübarizədə əsas oyunçulardan biri kimi önə çıxarmaqla yanaşı, həm də enerji keçidi və davamlı təcrübələr sahəsində nailiyyətlərini nümayiş etdirmək imkanı verəcək. Tədbir qlobal temperatur artımının məhdudlaşdırılması kimi mühüm məqsədə nail olmaq üçün zəngin dialoq və birgə fəaliyyət üçün platforma rolunu oynayacaq".

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbrayilov Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının (IFC) iqlim biznesi üzrə qlobal direktoru, COP üzrə tapşırıqlar qrupunun rəhbəri Cemi Fergüssonla görüşündə də bu mövzu özünə yer alıb. Bildirilib ki, Korporasiya ilə enerji səmərəliliyinin artırılması, "yaşıl enerji" zonalarının yaradılması, tullantıların emalı kimi istiqamətlərdə layihələrin icrası Azərbaycanın strateji inkişaf hədəfləri ilə yanaşı, regional inkişafa töhfə verə bilər. C.Fergüsson IFC adından Azərbaycanı COP29-a evsahibliyi münasibətilə təbrik edib, təmsil etdiyi qurumun

bu istiqamətdə daim dəstək verməyə hazır olduğunu vurğulayıb, ölkəmizdə milli inkişaf hədəflərinə nail olmaq məqsədilə həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatları müsbət dəyərləndirib.

Tərəflər COP29, "yaşıl keçid", enerji təhlükəsizliyi, dövlət-özəl tərəfdaşlığı üzrə əməkdaşlığın inkişafı məsələlərini nəzərdən keçiriblər.

Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının nümayəndə heyəti ilə ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayevin görüşündə isə ölkəmizin evsahibliyi edəcəyi COP29-a hazırlıq və görülməli işlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyində Almaniya Federativ Respublikasının xarici işlər nazirinin müavini xanım Cennifer Morqanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə də görüş keçirilib. Burada da əsas mövzu COP29-a hazırlıq prosesi üzrə fikir mübadiləsi olub.

Mövzuya Milli Hidrometeorologiya Xidmətində "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" çərçivəsində "Carbon Gate" iqlim texnologiyaları müəssisəsinin həmtəsisçisi və baş direktoru, BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə gənc səfiri Okan Dursunla keçirilən görüşdə də toxunulub. Belə ki, tədbirdə iqlim dəyişikliyinin təsirləri, karbon emissiyalarının azaldılması, eləcə də bu il Azərbaycanda keçirilməsi nəzərdə tutulan BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının əhəmiyyəti müzakirə olunub.

COP29-a dünyanın bir çox yerlərində maraq böyükdür. Bunu xarici mediadan da aydın görmək olur. Məsələn, İtaliyanın "Insideover", "Contropiano" və "Faro di Roma" kimi mətbu orqanlarından. Onlar qeyd edirlər ki, Azərbaycanda 2024-cü il həmçinin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan olunub. Azərbaycanın hazırkı enerji siyasətinin əsas istiqamətlərinin "yaşıl enerji"nin inkişafı və onun qlobal bazarlara nəqlinin asanlaşdırılması ətrafında cərəyan etdiyi, işğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun, eləcə də Naxçıvan Muxtar Respublikasının "yaşıl enerji" zonası elan olunduğu bildirilir. Məqalələrdə vurğulanı ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan geniş bərpa və yenidənqurma proseslərində ətraf mühitin mühafizəsi prioritet məsələ kimi qəbul olunub.

Bütün bunlar da Azərbaycanın "yaşıl enerji" mərkəzinə çevrilmək potensialını göstərir. Eləcə də ölkəmizin öz milli iqlim öhdəliklərini qoruyub saxladığına, çoxtərəfli tərəfdaşlığı və qlobal əməkdaşlığı gücləndirməyi hədəflədiyinə aydın misaldır.